

1e Kerstdag 2019, 10.00 uur
PG de Hoeksteen
Ds. Hanneke Ouwerkerk
Micha 5: 1 t/m 6, Lucas 2: 1 t/m 20

Gemeente van Christus,

Op eerste kerstdag 1962 kreeg Elwood Curtis zijn beste cadeau ooit. Een lp, een langspeelplaat, van dominee Martin Luther King. Zijn oma bij wie hij woonde, had geen tv, maar de preken en toespraken van Martin Luther King waren nog beter dan wat je op televisie zou kunnen zien en horen.

Elwood was een zwarte jongen van misschien wel jouw leeftijd, een jaar of 8, 9. De rassenscheiding in Amerika was vernederend en allesomvattend. Zijn oma werkte in een restaurant, waar Elwood elke dag meeging naar de keuken, om vanaf een kratje te bekijken hoe het er aan toe ging. De zwarten werkten in de keuken. De blanken zaten in de eetzaal, en lieten zich bedienen.

Zo groeide Elwood op. In een zwarte wijk. Gewend geraakt aan de zonde van slavernij en vernedering. Maar de preken van Martin Luther King vertelden hem dat op een dag de vernedering opgeheven zou worden. Dat de rassenscheiding zou vervagen, en het glorieuze moment zou aanbreken, dat hij niet vanuit de keuken naar de eetzaal hoefde te kijken, maar zelf aan de tafel kon plaatsnemen om mee te eten met blank en zwart.

Het waren de preken van Martin Luther King die hem de moed gaven voor het leven. Nooit gaf hij de hoop op dat het anders zou worden. Er zijn grote krachten die ons er onder willen houden, zei dominee King. Maar jij bent net zoveel waard als zij, en evengoed kind van God.

*Dominee King was zijn profeet
(Uit: De jongens van Nickel, Colson Whitehead, Atlas Amsterdam 2019)*

Te gering

En zo profeteert ook Micha. Tot de kleine mensen uit het kleine Bethlehem. Te gering om te bestaan, onmogelijk bij het sterke, vorstelijke Jeruzalem. Tegenover de macht van het grote rijk van de Assyriërs. Steeds opnieuw een rijk dat zich opricht, en valt, en zich ergens anders weer opricht. De macht van Rusland, de manipulatie van Saoedië Arabië, of de bureaucratie van de belastingdienst die kleine mensen ontnemen waar ze recht op hebben. Uiteindelijk is het allemaal van hetzelfde laken een pak.

Het is te gering. Een ventje uit een zwarte wijk, opgevoed door zijn oma, geen toekomst, vanwege zijn huidskleur. Het is te gering. Bethlehem. Dat is tenslotte Jeruzalem niet, waar de vorsten heersen en de besluiten vallen en de macht verdeeld wordt.

Een geboorte heeft in de Bijbel altijd iets profetisch. En iets onmogelijks. Micha spreekt als Martin Luther King. Van iets wat onmogelijk is, wat door moet breken. Kerst is tenslotte altijd al een nachtfeest geweest. Daarom ontsteken we toch ook zoveel licht, in deze dagen. Omdat er veel nacht is.

Buiten, korte avonden, lange nachten. Binnen, met een halve familie aan tafel. Of alleen. Of terwijl je weet dat na morgen alles anders zal worden, omdat je van binnen al voor een ander leven gekozen hebt.

Het is te gering. Soms voel je dat aan alles. Als Elwood in de keuken, wetend dat geen zwarte ooit de eetzaal zal betreden om een plek aan de tafel in te nemen.

Misschien dat je alleen dan iets aanvoelt van de diepte van de profetie. Er zal een kind gebaard worden, en zijn wortels gaan terug naar de voortijd. Nog voor David, de koning. Zijn wortels reiken verder terug. Een kind, te gering om stand te houden tussen de vorsten en de heersers. Tussen de grote, sterke mensen die weten hoe de wereld werkt, en hun weg er altijd in te vinden weten.

Soms ben je er zelf een, zo'n mens die precies weet hoe de hazen lopen, hoe je het leven leeft. Die in de eetzaal zit en je laat bedienen door wie onderaan de maatschappelijke ladder staat. En ergens staat het je tegen, dat Kerstfeest. Je doet nog wel mee, maar ergens voel je wel aan, dat de profetische stem van Micha zich ook tegen jou verheft. Omdat je het geringe veracht, en vergeten bent wie je buurvrouw is, en hoe je vroegere vrienden heten, en het steeds weer hogerop zoekt.

Maar soms verdwaal je er in, in het leven, waarvan je je afvraagt hoe je dat eigenlijk doet, en volhoudt. Hoe anderen dat doen. Omdat je altijd weer dezelfde strijd voert met jezelf, met je kind, je verslaving, of je angst.

Dat is de wereld waarin Christus komt. Zijn afkomst is te gering, uit Bethlehem. Maar daar opent God een toekomst. Niet in de hoofdstad, maar er net naast. Je rekent er niet eens meer op. Daarom zijn er tenslotte profeten, omdat zij hun stem verheffen voor de geringen, tegen de mooipraters en de geweldenaars. Omdat zij verhalen van wat niemand meer verwacht.

Want zodra Micha van het kind verhaalt, zet de tegenstem zich al in. Kom niet aan met een kind, roepen zijn tegenstanders. Wij hebben sterke vorsten, zeven, acht sterke mannen, met sabels en zwaarden. Niemand doet ons wat.

U Heer, mijn levensadem, het hoogste Woord van God, vindt minachting op aarde.
Zo verhaalt het Zweedse kerstlied dat we straks zingen.

In die spanning komt Christus. In de strijd tussen aardse machten, en de macht van de hemel. Die strijd wordt in de kerstnacht meer dan ooit zichtbaar. Elwood komt terecht op een tuchtschool, blanke en zwarte jongens worden gescheiden gehouden, en hij leert de macht van de sterke mannen maar al te goed kennen. De stem van Martin Luther King houdt hem op de been, maar hij legt het af tegen de macht van het geweld.

Het zwarte kind is vanaf zijn geboorte bedreigd, zoals het Christuskind. En met hen vele anderen. Als je in de jeugdzorg werkt, of zorgen hebt om je eigen kind, dan ken je daar iets van. Als je ziet hoe je klasgenoot zich verliest in de drank, of als je er zelf gevoelig voor bent, en jezelf probeert te verdoven met drugs of bier. Dan zie je die strijd in jezelf, of om je heen.

In de nacht komt het Christuskind. Uit Bethlehem. Alle ogen waren de andere kant op gericht, Hij werd gewoon over het hoofd gezien, niemand merkte hem op. Alleen profeten, zij voelen vaak wel iets aan van waar je het zoeken moet. Leg je oor bij hen te luisteren.

Zoals Elwood naar King luisterde, en moed vond voor zijn kleine leven, om vol te houden. Luister zo naar Micha, naar Jezus. Naar je moeder die niet zit te zeuren over je kleding, maar je af en toe wat goede woorden influistert, en je moed geeft. Of naar je opa, die ziek en oud is, maar jou vertelt dat hij vertrouwt op de Heer.

Luister niet naar de schreeuwers, die zeggen dat het wel goed komt, dat je met genoeg macht en een grote bek er wel komt. Misschien is het nog waar ook, wat ze zeggen. Maar al te vaak is het waar. Maar het is niet van God, en je zakt er door heen zodra je niet meer mee komt. Dat heb je soms al wel gemerkt misschien.

Wie verwacht er nog iets uit de hemel? Of is het de enige plek waarvandaan je nog iets verwacht?

Uit de hemel wordt het kind ons gegeven. Als dauw uit de hemel, zo overkomt ons het Christuskind. Als regen in de woestijn, profeteert Micha. Niet als een droom, maar als de werkelijkheid van God. Zijn oorsprong is van eeuwigheid, geen mens als David, maar van voor alle tijden, God uit God, Licht uit Licht.

Zijn komst is radicale goedheid, die door de machten heen breekt, en de schreeuwers een tegenstem biedt, en de geringe verheft. Dat is de radicale goedheid van God die zich met ons bemoeit. Ons niet achterlaat in de puinhoop, maar een weg baant, je leven vernieuwt, en hoop aanwakkert op zijn toekomst.

Die goedheid gaat niet om de nacht heen, en ontwijkt de duisternis niet. Midden in de verdrukking wordt het kind geboren. Er midden in. Het Christusfeest ontkent de duisternis niet, maar maakt het juist nog meer zichtbaar dan ooit. Ontwijk het niet, negeer het niet. Vandaag aan tafel niet, in het gesprek met je kind, of met je oude vader, of je partner. Ontwijk de duisternis niet, en de verdrukking waar je midden in zit, de last die je op je geweten hebt, of de verschrikking waar je in ondergaat. Houd geen schone schijn op, maar deel met elkaar, over je zonde en je wanhoop, over je angst en de leegte.

Daar bemoeit God zich juist mee. Het kind moet door grote barensnood geboren worden, en steeds opnieuw waar Christus komt, komt hij in de nood. En in de nacht. En altijd weer probeert de nacht het licht te doven, en de hoop te smoren, en de liefde te blussen. Maar als de radicale goedheid van God, komt Christus. En geen duisternis kan Hem ooit doven.

Het is te gering, het is als dauw op het veld, wie merkt het op? Merk jij het op? Jezus Christus is de goedheid van God, die over ons valt, als de dag die de nacht doet wijken.

Amen.